

*Barth en de politiek, een stukje
contemporaine kerkgeschiedenis.*

De leider der Zwitserse steunactie, Pfarrer Vogt uit Seebach, die de morgenvergadering praesideerde, bracht, door het Lutherlied te laten zingen, de vergadering reeds dadelijk in de reformatorische sfeer. Barth en de aanwezige vluchtelingen werden speciaal verwelkomd en daarna werd de lange lijst der momenteel in Duitschland gevangen, vervolgd of in hun ambtswerk belemmerde predikanten voorgelezen, wat diepen indruk maakte. Daarna kreeg Barth het woord voor zijn twee uur lange lezing over „Die Kirche und die politische Frage von heute". Ondanks de geweldige hoeveelheid stof, die ons voorgezet werd, bleef men toch tot aan het einde toegeboeid luisteren, daar iedereen voelde dat er een beslissing van hem gevraagd werd, dat er hier „verbindlich" gesproken werd met de volle en bewuste pretentie theologische waarheid te leeren, dat er hier een oordeel geveld en openbaar zou worden over de gehoorzaamheid van de hoorders. Hoeveel felle woorden er ook moesten vallen, toch was hier niet iemand aan het woord, die polemische gaven ten toon spreiden wilde, maar de kerkleeraar die in diep verantwoordelijkheidsgevoel ten aanzien van zijn opdracht, de gemeenten van Zwitserland, en dan ook buiten de grenzen van zijn vader-

land in alle landen waar nog vrijheid van verkondiging heerscht, opriep om dit eerstgeboorterecht toch niet te verkoopen voor de schotel linzenmoes van een politieke ideologie. Scherp keerde hij zich tegen de met het Piëtisme opgekomen opvatting, dat de kerk zich buiten de politiek heeft te houden en alleen voor persoonlijke vroomheid heeft te zorgen. Wanneer de kerk van den staat eischt, vrijheid der verkondiging, wanneer zij partij kiest voor onderdrukten en vervolgd, dan mag men van politieke oordeelen spreken, maar die behooren dan toch wezenlijk binnen de Christelijke boodschap. Het kan zijn dat Joden, Marxisten en Liberalen in gegeven omstandigheden precies hetzelfde zeggen — dat kan toch (en hiermee kregen de aanhangers van de Freitagszeitung hun antwoord) de Kerk die haar opdracht vervult niet compromitteren. Laat men niet probeeren de tegenstelling tusschen Nationaal-socialistische wereldbeschouwing en Duitse overheid nog langer vol te houden; de Duitse regering zelf heeft herhaaldelijk en door den mond der hoogste leiders verklaard deze tegenstelling niet te accepteren. We staan hier voor een anti-Christelijke lawine als in de achttiende eeuw toen de Islam oprukte. Laten we en dat was in wezen het eenige wat Barth vroeg, haar dan ook als den Islam verwerpen. Vijf jaar geleden toen men zich te houden had aan wat toen verklaard werd, gold het de Duitse Christenen binnen de Christelijke Kerk te bestrijden. Nu is de positie inderdaad veranderd en daarmee ons strijdfront. Nu staan we tegenover een staat, die zelf Kerk wil zijn,

een staat met een eigen religie, een staat bovendien, waarin een kleine minderheid haar wil doorzet (denk aan de Jodenvervolgingen!) en waarin niemand zeker is niet het slachtoffer te zullen worden van laster en spionage. Deze staat kan de Christen niet willen. Al mag er dan nog zooveel in Duitschland verbeterd zijn op materieel en ander gebied, het antisemitisme alleen al, maakt iemand tot een vijand van Jezus Christus, al was hij verder een engel des lichts. En de Christen als onderdaan heeft het recht van zijn overheid te eischen, dat zij hem verdedigen zal tegen deze tyrannie, maar dan ook de plicht haar daarin bij te staan. Dit wordt dan tevens verdediging van de kerk van Christus. Hier behoort het zinnetje van den Tsjechischen soldaat, gezien als werktuig van deze overheid. Beteekent dit dat nu de democratie of de constitutioneele monarchie verabsoluteerd wordt en zonder meer wordt aanvaard? Neen, leerde hij uitdrukkelijk, hier geldt het steeds weer te getuigen en te arbeiden voor den rechten staat. 'k Weet niet of deze gedachten nieuw zijn bij Barth. Wel dat hier met alle gewenschte duidelijkheid mogelijke misverstanden werden gecorrigeerd. Ook hier leidt al ons pogen hoogstens tot de oprichting van een teeken van het komende Godsrijk, maar deze oprichting wordt dan ook volstrekt van ons geëischt.

Met het gemeenschappelijk gezang van een lied van Zwingli werd deze morgenvergadering passend gesloten.

BAZEL.

A. J. B.

(Wordt vervolgd.)